

Februar 2022

Årsrapport for 2021

Innhold

1	Innledning fra direktøren	4
2	Regnskap og nøkkeltall	5
3	Mål og aktiviteter i 2021	5
3.1	Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv	5
3.2	Skape dialog og samarbeid	6
3.3	Formidle kunnskap	7
3.4	Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer	10

Senterets ansatte i 2021. Øverst f.v.: Jan-Gunnar Winther, Edel O. Elvevoll og Rögnvaldur Gudmundsson.
Nederst f.v.: Therese Rist, Einar Lohne Bjørn og Anne Katrine Normann.

1 Innledning fra direktøren

Koronapandemien har preget hverdagen vår også i 2021, med lange perioder med hjemmekontor. Til tross for dette har 2021 vært et hektisk og spennende år for Senter for hav og Arktis.

Et høydepunkt var lanseringen av «*Blått kompass – hva betyr havpanelet for Norge?*», en rapport som setter havpanelets anbefalinger inn i en norsk kontekst.

Målsetningen var å tilgjengeliggjøre havpanelets arbeid for et norsk publikum, og etablere et kunnskapsgrunnlag og forslag til tiltak. Arbeidet med Blått kompass ble utført av >70 eksperter fra næringslivet, forskningsinstitusjoner og representanter for sivilsamfunnet. Senter for hav og Arktis koordinerte arbeidet og rapporten ble overlevert statsminister Erna Solberg.

I 2021 igangsatte vi prosjektet «*Marine næringsparker – nye muligheter for samhandling til havs?*». Marine næringsparker kan bidra til å utnytte knappe arealressurser ved at flere aktører og næringer går sammen om å skape løsninger for samlokalisering. Det kan bedre samarbeidet om bærekraft, logistikk og infrastruktur, søk- og redning og forskning og utvikling, og avlaste andre havområder. Forstudien skal utrede realismen i etablering av marine næringsparker i norske havområder og ta stilling til eventuell videreføring gjennom en konseptanalyse.

Gitt reiserestriksjoner valgte vi å erstatte dialogmøter arrangement med en ny sesong i podcast-serien *Kystpuls*. Vi la også ned et stort arbeid i en rapport om

bærekraftig utnyttelse av hvitfisk fra norske havområder, inklusiv utnyttelse av restråstoff. Rapporten ble oversendt som innspill til det regjeringsoppnevnte «Tveiteråsutvalget». Vi har også fortsatt vårt arbeid mot marin forspøpling. Prosjektet «*Governance of Marine Plastic Litter in the Arctic* (GOMPLAR) startet opp i september.

Regjeringen besluttet høsten 2021 at vi skulle flyttes fra Nofima til UiT Norges arktiske universitet. Denne virksomhetsoverdragelse ble gjennomført ved årets slutt. Senteret er plassert ved fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE), direkte under dekan. Nærings- og fiskeridepartementet vil fortsatt følge opp senteret gjennom tilskudd og kontaktmøter, og mandatet vil bli videreført. Vi takker Nofima for et fantastisk vertskap i senterets første leveår og ser fram til de mange mulighetene tilknytningen til UiT Norges arktiske universitet gir.

Jan-Gunnar Winther
direktør

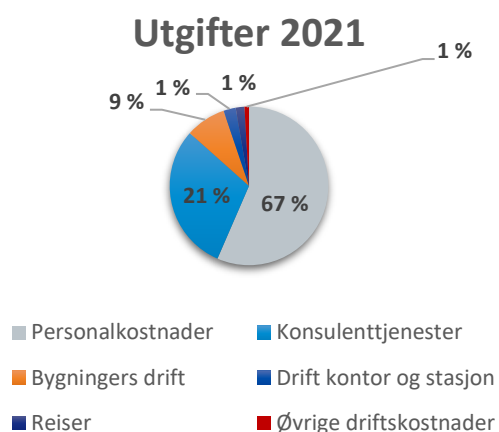
2 Regnskap og nøkkeltall

Tabell 1.

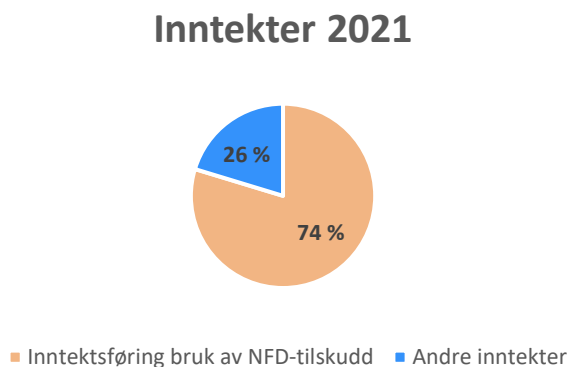
Senter for hav og Arktis	
Resultat	2021
Inntektsføring bruk av NFD-tilskudd	5 293
Andre inntekter	1 898
Sum inntekter	7191
Personalkostnader	4 849
Konsulentttjenester	1 400
Bygningers drift	675
Drift kontor og stasjon	93
Reiser	100 ¹⁾
Øvrige driftskostnader	74
Sum kostnader	7191

¹⁾ lavere enn budsjettert pga. koronasituasjonen

Figur 1.

Figur 2.

Regnskapet for 2021 framgår av tabell 1, og figurene 1 og 2.

Inntektene kommer fra det offentlige gjennom bevilgningen fra Nærings- og fiskeridepartementet (ca. 74 %) og fra øvrige kilder (ca. 26 %).

To tredjedeler (67 %) av driftskostnadene er knyttet til personalkostnader. Posten «konsulentttjenester» gjelder i hovedsak ekstern bistand ved utarbeidelse av rapporten «Blått kompass» og «Marine næringsparker nye muligheter for samhandling til havs?». Øvrige konsulentttjenester er blant annet teknisk bistand ved produksjon av podkasten «Kystpuls», grafiske tjenester, arrangementer og trykkeritjenester.

Reisekostnadene i 2021 ble mye lavere enn tidligere år grunnet koronapandemien. Reisene som ble gjort er hovedsakelig i forbindelse med produksjon av podkasten «Kystpuls».

Bygningers drift gjelder leieforholdet i Framsenteret.

3 Mål og aktiviteter i 2021

Senter for hav og Arktisk skal sammenstille, analysere og formidle kunnskap om den blå økonomien, og hvordan denne påvirkes av globale og regionale endringsprosesser. Resultatene skal gjøres tilgjengelige for et nasjonalt og internasjonalt publikum, og bidra til en helhetlig diskusjon om de utfordringer og muligheter vi står ovenfor. I tråd med vårt mandat og føringer gitt i tilskuddsbrev fra eierdepartementet, og konsistent med vår strategi og handlingsplan, har senteret levert på følgende mål i 2021:

- Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv
- Skape dialog og samarbeid
- Formidle kunnskap
- Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer

3.1 Gi analyser om bærekraftig blå økonomi til myndigheter og næringsliv

Senter for hav og Arktis har i 2020 utgitt flere studier som sammenstiller og presenterer ny kunnskap om status, utviklingstrekk, flaskehalser og synergier for den blå økonomien. Særlig prioriterte områder inkluderer sameksistens, havforvaltning og marin plastforsøpling. Våre prosjekter har vært av regional, nasjonal og internasjonal karakter, og funnene er overlevert til myndigheter og næringsliv.

«Blått kompass – hva betyr havpanelet for Norge?»

Sammen med mer enn 70 eksperter fra forskning, næringsliv og sivilsamfunnet har senteret analysert hva de 16 globale studiene fra havpanelet kan bety for norske havnæringer.

Målsetningen med «Blått kompass» var å tilgjengeliggjøre havpanelets arbeid for et norsk publikum, både i offentlig og privat sektor. Prosjektet skulle også få fram hvilke tiltak norske eksperter mener trengs for å styrke en bærekraftig utvikling av norske havnæringer. Rapporten ble overlevert statsminister Erna Solberg under et lanseringsarrangement på verdens havdag 8. juni.

Marin forsøpling

Trygt i havn – fra plastavfall til ressurs

«Trygt i havn», som ble startet i 2019, er et pilotprosjekt hvor aktører fra hele plastverdikjeden

Prosjektgruppen for «Trygt i havn»

- Tromsø havn
- Remiks
- Perpetuum
- Tromsø kommune
- Lerøy Aurora
- North Agency
- Norengros
- Sjømat Norge
- Senter mot marin forsøpling
- Norges Fiskarlag

samarbeider om mottak og resikulering av plastavfall fra fiskeri- og oppdrettsnæringene i Tromsø.

Senteret leder prosjektet «*Governance of Marine Plastic Litter in the Arctic* (GOMPLAR)» som skal sammenligne forvaltningen av marin plast i andre deler av verden med hvordan det gjøres i Arktis. Utenlandske partnere i prosjektet kommer fra Japan, Kina, Russland og Sør-Korea.

Bærekraftig utnyttelse av hvitfisk og restråstoff

2021 har også gått med til oppstarten av rapportserien «*State of the Arctic*». Senteret har ansatt en ny medarbeider som har ansvar for utforming og gjennomføring. Temaet for de første rapportene er matproduksjon fra havet i norsk Arktis. Rapporten fra arbeidet er oversendt det regjeringsutnevnte Tveiterås-utvalget som innspill i deres arbeid.

Marine næringsparker

I 2021 igangsatte vi en forstudie for å undersøke om marine næringsparker kan være et nyttig virkemiddel for økt sameksistens, koordinert ressursbruk og verdiskapning i norske kystområder. En bredt sammensatt prosjektgruppe har utarbeidet en rapport

Prosjektgruppen for «Marine næringsparker – nye muligheter for samhandling til havs?»

- Equinor
- Aker Offshore Wind
- Sjømat Norge
- Norges Rederiforbund
- Nordmøre Fiskebåt
- WWF Verdens Naturfond
- Tromsø Kraft
- REV Ocean
- Senter for hav og Arktis

som skal kartlegge realismen og flaskehalsene ved etablering av marine næringsparker.

Annen aktivitet

Utover egne prosjekter har senteret deltatt i flere internasjonale prosesser det siste året. Innenfor FNs næringslivsinitiativ Global Compact, er senteret med i nettverket Action Platform for Sustainable Ocean Business. Senteret er også representert i styringsgruppen til UN Global Compact Norge, som ble etablert i 2020. I tillegg deltar senteret i nettverket Friends of Ocean Action under Verdens økonomiske forum, samt prosesser knyttet til Høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi, Arctic Frontiers og Arctic Circle-konferansene.

3.2 Skape dialog og samarbeid

Å skape møteplasser og tilrettelegge for informasjonsutveksling mellom akademia, næringsliv og forvaltning, er en viktig prioritet for senteret. I året som gikk har senteret særlig satt søkelys på dialog, samarbeid og partnerskap med rådsmedlemmer og andre aktører gjennom flere av sine prosjekter.

«Blått kompass – hva betyr havpanet for Norge?» er et godt eksempel på senterets fasiliterende funksjon. I dette prosjektet samlet vi svært mange toneavgivende eksperter på hav i Norge, både fra akademia, næringsliv og sivilsamfunnet. En gjennomgående tilbakemelding fra de involverte var at det var meningsfylt å jobbe sammen på en slik måte og at man gjerne så for seg videre en videreføring i en eller annen form.

Et annet prosjekt som har ført et bredt aktørbilde sammen er prosjektet om marine næringsparker. Selv med noen kryssende interesser har prosjektgruppa

jobbet svært godt sammen og strekt seg etter konsensus på kompliserte problemstillinger.

Også «Trygt i havn» er en arena hvor næringsliv, offentlige myndigheter og kunnskapsinstitusjoner møtes, utveksler erfaringer og sammen forsøker å finne gode løsninger på plastforsøpling i havet. «Trygt i havn» er finansiert av REV Ocean, gjennom et partnerskap inngått i 2019.

3.3 Formidle kunnskap

Senteret har i 2020 hatt en aktiv og bred formidlingsportefølje, hvor den største satsingen er podkasten Kystpuls. Senteret har i 2021 også deltatt aktivt i samfunnsdebatten, både som meningsbærer og som kunnskapsformidler. Gjennom en rekke arrangementer, kronikker og foredrag har senteret hatt et bredt nedslagsfelt og bidratt til å løfte bærekraftig utvikling av havnæringene på den nasjonale og internasjonale dagsordenen.

Podkasten Kystpuls – sesong 2

Podkasten Kystpuls ble lansert i oktober 2020, med mål om å tilgjengeliggjøre komplekse problemstillinger knyttet til hav og samfunn, samt å utfordre etablerte sannheter. I sesong to ble fem episoder produsert. Som i 2020, sammenliknet med debattturneen Kystpuls som ble gjennomført i 2019, har podkastformatet vært både kostnadssparende og nådd et betydelig større publikum. Dette året har vi også spart midler på å ha mer produksjon hjemmefra.

Episoder
Fra søppel til penger
Trenger vi folk i husan?
Kongekrabbemafiaen
Lofottorsken – en norsk klimaflyktning
Havvind – vinn-vinn eller motvind?

Arrangementer, nettmøter og foredrag

I år har arrangementer vært knyttet til lansering av «Blått Kompass», samt lansering av prosjektarbeid i form av «Sjøkart for bærekraft». Pandemien har gjort at vi ikke har hatt så mange fysiske arrangementer med folk til stede i salen, men vi har utnyttet det digitale formatet til det fulle, og fått gode og faglige berikende arrangementer gjennom TV-stream og Teams-arrangementer.

Dato	Arrangement
21.04	Coexistence of Ocean Industries in the Arctic – Cooperation or Conflict <i>Direktør Jan-Gunnar Winther som moderator under High North Dialogue 2021.</i>
27.05.	Workshop om marine næringsparker <i>Arbeidsmøte som del av prosjektet «Marine næringsparker».</i>
01.06	Lansering av «Sjøkart for bærekraft» <i>Lansering av nytt prosjekt fra Senter for hav og Arktis.</i>
08.06	Lansering av «Blått kompass Senter for hav og Arktis. <i>TV-streamet lanseringssending av rapporten «Blått kompass» Senter for hav og Arktis</i>

Foredrag

Foredragsvirksomhet er en viktig del av senterets formidlingsarbeid, og 2021 har gjort at vi har kommet oss mer rundt i landet for å holde innlegg for flere bedrifter, organisasjoner og departementer.

- 19.01.2021: Sameksistens i havrommet
Sparebank1 Nord-Norge.
- 27.01.2021: [Sameksistens i havrommet](#)
Nettverk fjord- og kystkommuner.

- 10.03.2021: Ocean Panel Workshop
Høynivåpanelet.
- 12.03.2021: [Hvordan påvirker klimaendringene havet?](#)
Energiseminaret.
- 17.03.2021: Seminar om datadeling og sameksistens på sokkelen
Norges Fiskarlag.
- 04.05.2021: Presentasjon av Senter for hav og Arktis
Stortingsrepresentanter fra Senterpartiet
- 06.05.2021: Havpanelets rapport
Utsyn Nord - Troms og Finnmark fylkeskommune.
- 18.05.2021: Presentasjon av Senter for hav og Arktis
Distriktssenteret.
- 27.05.2021: Foredrag om "Marine næringsparker"
«Blå uke» i Bodø
- 31.05.2021: "Utviklingstrekk i Arktis"
Arbeiderpartiets internasjonale utvalg Oslo
- 18.08.2021: "Klimaendringer og havet"
Forsvarets høyskole - Granavolden.
- 25.08.2021: Senterets aktivitet
Statsministerens kontors internasjonale avdeling - Tromsø.
- 03.09.2021: Nordområdesamtale - Næringsliv i nord
Panelsamtale med UD-aspirantene - Tromsø.
- 15.09.2021: Det globale bildet
Unge Stemmer (Sparebank1 Nord-Norge) - Tromsø.
- 06.10.2021: Arktis, hav og klima
UiT Norges arktiske universitet sin ledersamling - Tromsø.
- 07.10.2021: Arktis, hav og klima
[Forsvarets sjefskurs](#) – Oslo.
- 12.10.2021: Direktoratenes rolle
Ekspertgruppen for akademisk yringsfrihet (Kunnskapsdepartementet), Oslo.
- 13.10.2021: Nordområdene: Klima, hav, næring og geopolitikk
Gimle Rotary, Oslo.
- 18.10.2021: Havvindkonferansen 2021: Panelsamtale om sameksistens
Norwegian Offshore Cluster, Oslo
- 26.10.2021: Utenriksministeren på besøk til Framsenteret i Tromsø.
- 11.11.2021: Havpanelets arbeid og problemstillinger knyttet til arktiske havområder
Kongelig besøk fra Nederland, Trondheim.
- 23.11.2021: Møte med viseutenriksministeren fra Storbritannia
UiT Norges arktiske universitet, Tromsø.
- 27.11.2021: Panelsamtale: Bærekraftig vekst i havnæringene
Den norske ambassaden i Canada, Ottawa / Teams.

Kronikker og omtale

Senteret har også formidlet aktiviteter og funn fra egne prosjekter gjennom kronikker i lokale, regionale og riksdekkende medier. I 2021 hadde senteret 19 kronikker på trykk:

- 18.01.21: [– Er det behov for mer koordinert forvaltning av kystsonen?](#)
Publisert i følgende blad: Fiskeribladet, Dagsavisen, Helgelands Blad, Folkebladet, Fiskeriavisen Kyst og fjord, Skipsrevyen.
- 19.01.21: [Marine næringsparker kan gi økt verdiskapning og mindre konflikt](#)
Publisert i følgende medier: E24, Fremover, Folkebladet, Bladet Vesterålen, Framtid i Nord, Harstad Tidende, iTromsø, Fremover, Rana No, Head Topics, Aftenposten, Bergens Tidende.
- 20.01.21: [Digitale løsninger styrker havnæringene](#)
Publisert i følgende medier: Fiskeribladet, Harstad Tidende, Bladet Vesterålen, Fremover, iTromsø, Framtid i Nord, Folkebladet.

- 28.02.21: [Forurenser bør betale – også for plast i havet](#)
Publisert i følgende medier: Fiskeribladet, Helgelands Blad, Nationen, Aftenbladet, RanaNo, Dagens Perspektiv, Nordnorsk debatt, Vesteraalen Online, Aftenbladet, Svalbardposten.
- 16.03.21: [Internasjonal fiskeriklynge](#).
Publisert i følgende medier: Fiskeribladet.
- 18.03.21: [Svaret på verdens utfordringer ligger i havet](#)
Publisert i følgende medier: E24, Fiskeribladet, Dagens perspektiv, Fremtid i nord, Nordlys.
- 19.03.21: [Mikroplast på middagsbordet](#).
Publisert i følgende medier: Nordnorsk debatt, Avfallsbransjen.
- 26.03.21: [Suez stengt – skip gjennom Arktis snart året rundt?](#)
Publisert i følgende medier: DN, Dagens Perspektiv, Altaposten, Nordnorsk debatt, teknisk ukeblad, MSN.no, Svalbardposten.
- 29.03.21: [Satser på sameksistens i havrommet](#)
- 10.05.2021: [Fra marinebase til marin base?](#)
Nordnorsk debatt
- 08.06.2021: [Norge trenger et blått kompass i havdebatten](#)
Nordnorsk debatt
- 19.06.2021: [Slik kan Norge produsere mer mat fra havet](#)
Fiskeribladet.
- 21.06.2021: [– Fiskerinæringen må revurdere hvordan de kan få mer verdi av torsken](#)
Fiskeribladet.
- 26.06.2021: [Hva er greia med sirkulærøkonomi?](#)
Dagbladet.
- 04.07.2021: [Helhetlig havforvaltning er en norsk paradegren](#)
Fiskeribladet.
- 19.08.2021: [Plast fra havet blir frisørprodukter](#)
Forskning.no.
- 25.08.2021: [Skreien er en klimavinner](#)
Forskning.no.

- (29.09.2021: [Økt bruk av havet, men mindre konflikt?](#).
Publisert i følgende medier: E24, Rana.no, iTromsø, Helgelands Blad, Folkebladet, Nordnorsk debatt, Framtid i Nord, Stavanger Aftenblad, Fremover, Bladet Vesterålen, Vesterålen online, Fædrelandsvennen.
- 25.10.2021: [NATO ser mot Arktis](#)
Publisert i følgende medier: Nordnorsk debatt, rana.no, High North News, Nordlys, Lofotposten, iTromsø, Harstad Tidende, Trønderdebatt, Nationen.

Interessen for senteret og dets arbeid har gjort at vi har fanget oppmerksomheten til flere medier i både inn og utland i 2021. Senteret har fått omtale i følgende saker det siste året (27 totalt):

- 1.4.2021: [Experts: The Russian alternative to the Suez Canal is impractical for these reasons](#)
Teller report.
- 4.4.2021: [Lurøy-skipper jakter mineraler](#)
Helgelands Blad.
- 14.04.2021: [Nordostpassage als Alternative zum «Suezkanal»?](#)
Swiss Radio an TV
- 21.04.2021: [- Eks-byråkrat Husebekk vil påføre meg munnkurv](#)
Khrono.
- 02.05.2021: [Nordøstpassasjen som rute mellom Europa og Asia](#)
NRK.
- 03.05.2021: [Skipsreiar Herbjørn Hansson om Nordaustpassasjen: – Dette er heilt uaktuelt.](#)
NRK
- 03.05.2021: [- Dies ist völlig irrelevant](#)
Nach Welt
- 05.05.2021: [Einar lager podkast om havet i dusjen](#)
Brønnøysunds Avis

- 25.05.2021: [Søker deltakere til bærekraftsmål for havet](#)
Vesteraalen Online.
- 10.06.2021: [FNs bærekraftsmål er for vanskelig å bruke i praksis](#)
High North News
- 15.06.2021: [Mineralutvinning kan bli fremtidens store satsning](#)
Fagpressenytt
- 21.06.2021: [Kyststrategien](#)
Regjeringen
- 01.09.2021: [Havets mineraler: Norges nye olje?](#)
NRK Ekko.
- 08.09.2021: [Senter for hav og Arktis går inn i universitet](#)
Khrono.
- 08.09.2021: [Omorganisering av havsenter](#)
NRK Nyheter.
- 08.09.2021: [Senter for hav og Arktis blir en del av UiT Norges arktiske universitet](#)
NTB.
- 08.09.2021: [Senter for hav og Arktis går inn i universitet](#)
Fagpressenytt.
- 12.10.2021: [Sjekk hva som kommer til Finnmark i statsbudsjettet](#)
Altaposten.
- 12.10.2021: [Statsbudsjettet direkte klokka 11.55: Frank Bakke-Jensen i Tromsø](#)
Nord24.
- 12.10.2021: [Statsbudsjettet direkte klokka 11.55: Frank Bakke-Jensen i Tromsø](#)
iFinnmark.
- 12.10.2021: [Statsbudsjettet direkte klokka 11.55: Frank Bakke-Jensen i Tromsø](#)
Nordlys.
- 12.10.2021: [Satser mot hav og Arktis](#)
NRK.
- 12.10.2021: [Statsbudsjettet fra nord til sør](#)
Fiskeriavisen Kyst og Fjord

- 12.10.2021: [Dette sier statsbudsjettet om Tromsø i Tromsø.](#)
- 01.11.2021: [Norway's Squeeze between Russia and NATO](#)
High North News.
- 02.11.2021: [How Climate Consensus Could Cool Appetite For Arctic Exploitation](#)
Worldcrunch
- 29.11.2021: [Rögnvaldur Guðmundsson ráðinn í starf verkefnastjóra SSNE](#)
Trölfi.is

3.1 Kapasitetsbygging og styrking av økonomiske rammer

I tillegg til den offentlige bevilgningen, har senteret utløst privat finansiering fra REV Ocean og andre aktører i senterets råd. Prosjektet «Marine næringsparker – nye muligheter for samhandling til havs?» har mottatt totalt 1 250.000 fra hhv. Equinor, Aker Offshore Wind, Rederiforbundet, Sjømat Norge og Tromsø kraft. Det NFR-støttede prosjektet «Governance of Marine Plastic Litter in the Arctic (GOMPLAR)» har mottatt 12 mill. kroner (2021-2025), derav går ca. 5 mill. kroner til senteret.

Det er krevende å skaffe eksterne midler og disse er prosjekterelatert og dermed av begrenset varighet. Avtalen med REV Ocean (total ramme på 6 mill. kroner) går ut i 2022. Skal senteret innfri forventningene som ligger i dets mandat, er det avgjørende at den offentlige bevilgningen styrkes.

I 2021 har to ansatte sluttet grunnet andre jobbtillbud. Styringsgruppen har bestått av Anne Husebekk (UiT Norges arktiske universitet), Øyvind Fylling-Jensen (Nofima) og Inger Solberg (Innovasjon Norge). Deres funksjonstid varte til 31.12.2021 og en ny styringsgruppe bestående av fire dekaner ved UiT Norges arktiske universitet er oppnevnt per 1.1.2022.

**Senter for
hav og Arktis**

Framsenteret
Hjalmar Johansens gate 14

Postboks 6606, Langnes
9296 Tromsø

NO 989 278 835 MVA

www.havarktis.no
[@havarktis](https://twitter.com/havarktis)